

Utrum in eterno patris supposito paternitas sit idem quod activa generatio. Et videtur quod non, quia quocumque aliqua sunt idem, de quocumque predicatur unum et reliquum. Patet per primum principium scilicet de quocumque affirmatio vel negatio, etc. Sed pater vel paternitas predicatur de aliquo in divinis, de quo non predicatur generare, quia predicatur de essentia, quia veraciter est pater, ut habetur libro primo De summa trinitate et fide catholica capitulo 'damnamus'. Et de essentia non predicatur generare, quia, ut ibidem determinatur, essentia divina non generatur, nec generat. Igitur generare et esse patrem non sunt idem, et per consequens nec paternitas et activa generatio.

Ad oppositum est magister in ista distinctione qui ait quod proprietas qua pater est pater est quia semper genuit et hec eadem dicitur paternitas vel generatio.

Pro solutione quaestionis pono conclusiones prima conclusio est quod in creato patris supposito paternitas non est activa generatio. Probatur tripliciter.

Primo sic: activa generatio desinit esse paternitate manente in creato supposito, igitur.

Consequentia nota, quia contradictionem implicat unam et eandem rem desinere esse et non desinere, sed patet antecedens, quoniam desinente esse actuali generatione qua Socrates generat

Platonem, adhuc Socrates est pater Platonis et sic in Socrate manet paternitas.

Aliter quamdiu pater et filius manerent semper filius actualiter generaretur a patre et sic pater dormiens generaret quod est impossibile, igitur.

Secundo sic: generare est actio, paternitas non est actio. Igitur consequentia nota per primum principium, quia de quolibet affirmatio vel negatio et de nullo simul.

Sed antecedens patet quoad primam partem, scilicet quod generare sit actio in creaturis, quia est actus generantis quo generatum effective producitur, sed quoad secundam partem, scilicet quod paternitas non sit actio patet, quia Socrates est pater Platonis nihil penitus

agente vel producente immo etiam dormiente.

Tertio sic: in supposito creato stante Dei lege et in statu nature lapse activa generatio non potest esse sine peccato saltem veniali paternitas potest esse sine omni peccato, igitur.

Consequentia nota per primum principium. Sed patet antecedens quoad primam partem, quia activa generatio non potest esse sine copula carnali et carnalis copula sine aliquo peccato esse non potest, ut ait magister libro 4, distinctione 26, capitulo primo. Quo ad secundam partem patet, quia non implicat aliquem esse patrem et sine omni peccato tam mortali quam veniali esse sicut forte fuit de beato Petro post missionem spiritus sanctus.

Contra conclusionem arguitur tripliciter. Primo sic: in creato filii supposito idem est gignitio et filiatio, igitur in creato patris supposito idem est paternitas et generatio consequentia

nota. Quia eodem modo quo se habet gignitio ad filium sic generatio ad patrem et sicut filiatio ad filium sic paternitas ad patrem et antecedens notum ex hoc quia idem est filius et genitus.

7

Igitur idem est filiatio et gignitio et patet ista consequentia, Quia filiatio idem est quod filius et

gignitio idem est quod genitus.

Secundo sic: pater et genitor sunt idem, igitur paternitas et generatio. Patet antecedens, quia pro eodem penitus supponunt. Et consequentia patet. Quia quorum concreta sunt idem et eorum abstracta sunt idem, cum abstracta includantur in concretis sicut si idem est principians et producens, idem erit principiare et producere cum principians includat principiare et producens producere.

Tertio sic: pater in quantum pater refertur ad filium in quantum filius est per paternitatem et generationem activam. Igitur in supposito patris idem est paternitas et activa generatio.

Patet

consequentia, quia unum correlativorum unico modo consideratum non refertur ad aliud unico modo consideratum nisi unica relatione, cum diversitas relationum aliquam diversitatem requirat extremorum. Sed patet antecedens, scilicet quod referatur per paternitatem, quia pater filii pater. Quod per generationem, quia genitor geniti genitor, et tamen sunt idem pater et genitor, similiter filius et genitus.

Respondeo. Ad primum nego (62vb) antecedens. Ad probationem concessio quod filius et genitus sint idem, nego tamen consequentiam igitur gignitio et filiatio sunt idem. Quia non eodem modo se habet gignitio ad genitum sicut filiatio ad filium. Quia filiatio est relatio referens

filium ad patrem quamdiu filius et pater existunt, sed gignitio non sic habet referre genitum ad genitorem, sed solum pro mensura pro qua genitus a genitore gignitur, quia fundamentum filiationis est ipse filius, fundamentum vero gignitionis est ipsa passiva generatio.

Ad secundum, nego consequentiam. Ad probationem dico quod generare vel generatio non est abstractum huius quod est genitor, sed est eius actio vel ab ipso progrediens, vel ipsum

in esse genitoris constituens. Vel dico ad probationem consequentie, quod quorum concreta sunt idem et abstracta sunt idem. Dico quod verum est quando abstractorum nomina eodem modo ipsa abstracta significant sicut nomina concretorum ipsa significant, quod non est in proposito. Nam genitor significatur per modum status et permanentis generare autem actus et fluentis.

Ad tertium nego antecedens. Quia pater per generare non refertur ad filium, cum ipsum per generare in esse constituat. Et cum dicitur quod genitor dicitur geniti genitor, dico quod genitor dicitur geniti genitor non habitudine relativa, sed habitudine productiva, qua omne agens dicitur ad rem factam, vel dico quod aliter consideratur pater, ut refertur ad filium per paternitatem quam quando refertur per generare.

Secunda conclusio est quod in increato patris supposito idem est paternitas et activa generatio. Probatur tripliciter. Primo sic: in eadem persona non possunt poni plures proprietates

incommunicabiles, igitur. Patet antecedens, quia tunc quelibet daret incommunicabilitatem persone, et sicut una persona esset plures persone, vel duplex personalitas esset in eadem persona. Patet consequentia, quia paternitas est proprietas incommunicabilis similiter et generare est proprietas incommunicabilis in persona patris. Igitur si in patre paternitas non esset

activa generatio in patre essent plures proprietates incommunicabiles.

Secundo sic: si paternitas in persona patris divina non sit activa generatio, sequitur quod in divinis erit rerum quaternitas. Consequens hereticum et contra Decretalem, libro 1, De summa trinitate et fide catholica, capitulo 'damnamus'. Et patet consequentia, quia cum

pa(63ra)
ternitas ponat in numerum cum filio et spiritus sanctus si poneret etiam in numerum cum activa

8

generatione, cum activa generatio non sit filius, nec Spiritus sanctus, tunc paternitas poneret in

numerum cum tribus et sic esset quatuor res.

Tertio sic: si conclusio non sit vera, sequitur quod in persona patris sint quattuor notiones. Consequens falsum, et contra doctrinam sanctorum. Et consequentia patet, quia tunc in persona patris essent iste quattuor notiones, scilicet paternitas, inascibilitas, communis spiratio et activa generatio. Ista etiam conclusio expresse est de mente Magistri in principio istius distinctionis.

Contra conclusionem arguitur tripliciter. Primo sic: quandocumque aliqua sic se habent

quod unum est in uno opposito et aliud in altero opposito, illa non sunt idem, sed paternitas et activa generatio sunt huiusmodi, igitur. Maior patet, Quia talia sunt realiter separata sicut et opposita in quibus sunt. Et minor apparet, quia pater et filius sunt opposita relative et paternitas

est in patre, generatio vero activa non est in patre, sed in filio, quod patet per Philosophum tertio

Phisicorum textu commenti 20 dicentem quod actio non est in agente, sed in passo. Etiam patet

ex alio, quia generare videtur egredi a patre et attingere filium et per consequens remanere in filio et non in patre.

Secundo sic: paternitas fundatur in activa generatione, igitur non sunt idem, consequentia patet. Quia idem non fundatur super agere vel egisse, ut dicit Philosophus 5 Methaphisice, textu commenti 20 etc.

Tertio sic: paternitas est forma quieta existens in patre per modum habitus, generare vero consistit in quodam fluxu et egressu a patre. Igitur non sunt idem. Antecedens patet ex virtute vocabulorum. Et consequentia nota, quia forma quieta consistens in habitu non videtur idem cum illa que consistit in quodam fluxu et egressu.

Respondeo, ad primum nego minorem. Ad probationem. Nego quod activa generatio sit in filio. Immo dico quod est in patre. Ad probationem cum dicitur quod actio est in passo, dicitur

quod actio est duplex, quedam elicita ab agente et ab ipso differens realiter, quedam est que non

est elicita ab agente sed est idem quod ipsum agens. Modo dico quod generare in divinis est actio secundo modo dicta, et non primo, ut patuit in tertia conclusione, 6 quaestione.

Philosophus autem intelligit de actione primo modo dicta, que tamen actio primo modo dicta qua- (63rb) liter sic in agente et qualiter in passo alias dicitur. Per hoc idem dico ad secundam probationem.

Ad secundum, nego antecedens. Ad probationem dico quod Philosophus loquitur de relatione producentis et producti, cuius scilicet producentis actio est elicita et ab ipso realiter differens tale autem producens non est pater in divinis generans filium.

Ad tertium, dico quod generare in divinis ita est forma quieta sicut paternitas. Et cum hoc stat quod secundum nostrum modum intelligendi concipimus paternitatem per modum habitus, generare vero per modum fluxus, quia invisibilia Dei per ea que facta sunt intelligimus.

Et quia videmus quod in creaturis paternitas se habet per modum habitus generare vero per modum fluxus ideo etiam sub talibus conditionibus concipimus in divinis paternitatem et generationem, licet tamen sint una res. Et sic ex argumento solum probatur quod differant conceptibiliter, sed non differant realiter etc.

Tertia conclusio est quod non ad compositum primo in creaturis terminatur naturalis et activa generatio.

Probatur tripliciter. Primo sic: compositum in generatione naturali est perfectius quam sit forma generata, igitur non generatur primo. Patet consequentia, Quia illud quod est primum

9

in perfectione est ultimum in generatione, secundum Philosophum cum Methaphisice textu commenti 15. Et antecedens patet, quia omne totum est perfectius sua parte, cum totum includat

partem et non e converso. Cum igitur forma sit imperfectior ipso composito, ipsa generabitur primo.

Secundo sic: nullus effectus generatur prius quam sua causa, sed compositum est quidam effectus suarum partium, quia non habet esse nisi per partes, igitur.

Tertio sic: illud quod naturaliter ante suum esse presupponit aliquid non generatur prius quam illud quod ab ipso presupponitur, maxime si illud quod presupponitur sit generabile, sed compositum naturaliter presupponit materiam et formam, et forma est generabilis, igitur.

Maiores

patet ex terminis et minor probatur.

Quoniam compositum resultat ex unione forme et materie, igitur presupponit formam et materiam.

Contra conclusionem arguitur tripliciter. Primo sic, in naturali generatione solum compositum generatur, igitur ad compositum primo in creaturis terminatur naturalis et activa generatio. Consequentia nota, quia ex hoc sequitur quod nihil prius composito generatur. Et antecedens probatur, quia in gene- (63va) ratione naturali non generatur materia, quia est ingenerabilis et incorruptibilis, 1 Physicorum textu commenti 82. Nec forma, igitur solum compositum. Sed quod non forma, primo sic. Ante generationem forma introducta nec ipsa, nec

aliquid eius prefuit. Igitur creatur et non generatur. Consequentia nota, sed patet antecedens.

Primo quod ipsa non prefuit in materia, quia aut secundum se totam, aut secundum partem. Si secundum se totam, igitur ante generationem compositi esset compositum, quod est falsum, quia ibi esset perfecta forma in materia. Nec potest dici quod forma prefuit in materia imperfecte, scilicet secundum partem, quia ipsa forma substantialis de qua loquimur est simplex

et invariabilis, ut habetur in Sex principiis.

Secundo arguitur ratione Aristotelis 7 Methaphisice textu commenti 22 sic: omne quod fit primo fit ex materia et forma sed solum compositum habet materiam et formam, igitur.

Tertio sic: ad illud primo terminatur activa generatio ad quod ultimo terminatur corruptio. Sed ad compositum ultimo terminatur corruptio, igitur. Maiores patet, quia generatio et corruptio omnino sunt opposita, et sic illud quod primo generatur ultimo corrumpitur. Et minor patet, quia compositum non corrumpitur nisi per resolutionem forme, Igitur corruptio compositi presupponit forme corruptionem.

Respondeo. Ad primum, nego antecedens, quia forma generatur. Ad probationem, cum dicitur quod creatur, quia nec ipsa nec aliquid eius prefuit in materia, dico quod verum est actualiter, ut probat argumentum, sed ipsa bene preexistebat in materia potentialiter, et ideo non

creatur, quia creatio non requirit preiacentem materiam in qua existat potentialiter illud quod producitur, et hoc non probat ratio.

Ad secundum dico quod maiores potest dupliciter intelligi. Uno modo sic: omne quod sit primo, id est omne quod producitur primo sit ex materia et forma, et sic est falsa. Alio modo sic: omne quod sit primo id est omne quod producitur per actionem intenditur sic ex materia et

forma, et sic est verum et nihil est contra conclusionem, quia bene concedo quod compositum primo per generationem, id est principaliter intenditur sed non quod primo generetur.

Ad tertium, nego minorem, quia compositum primo corrumpitur. Ad probationem dico quod compositum corrumpitur per resolutionem forme sic quod ad corruptionem compositi sequi- (63vb) tur forme resolutio vel corruptio non quod procedat tanquam causa. Posset etiam

10

negari maiores, quia aliqua primo capiunt esse, que tamen primo desinunt esse, nam supponatur quod anima vegetativa et sensitiva non remaneant formaliter cum anima intellectiva, certum est

quod vegetativa primo generatur, et tamen prius desinit esse quam sensitiva.

Ad argumentum principale in oppositum, nego minorem. Unde dico quod sicut paternitas predicatur de essentia scilicet identice ut dicendo essentia est paternitas sicut essentia

est pater, ita eodem modo predicatur de generare. Unde sicut generare divinum est essentia divina, sic essentia divina est generare divinum. Non tamen sequitur 'essentia est identice generare, igitur essentia generat', Sicut non sequitur 'essentia divina est pater, igitur producit filium'. Ad decretalem dico quod bene negat quod essentia generet, sed non quod essentia sit generare, sicut ipsum generare est essentia. Et sic finitur quaestio ista.